

Félags- og húsnæðismálaráðuneytið
Samráðsgátt stjórnvalda, mál nr. S-190/2026

Reykjavík, 15. október 2026
Tilv. USK26100259

Efni: Umsögn Reykjavíkurborgar um drög að frumvarpi til laga um breytingar á skipulagslögum nr. 123/2010.

Vísað er til auglýsingar félags- og húsnæðismálaráðuneytisins í samráðsgátt stjórnvalda dags. 2. október sl. þar sem kynnt eru til samráðs drög að frumvarpi til breytingar á skipulagslögum.

Í auglýsingunni er vísað til greiningarvinnu ráðuneytisins og víðtæks samráðs við hagaðila í málaflokknum sem leitt hafi til þeirrar niðurstöðu að tímabært sé að endurskoða skipulagslöggjöfina. Þá kemur fram í greinargerð frumvarpsdraganna að þau séu fyrsta skrefið í endurskoðun laganna og að heildarendurskoðun þeirra og skipulagsreglugerðar sé í undirbúningi. Reykjavíkurborg fagnar því að til standi að fara í heildarendurskoðun skipulagslaga og reglugerðar og tekur undir þá niðurstöðu að slík vinna sé tímabær. Mikilvægt er að fulltrúar sveitarfélaganna hafi nána að komu að þeirri endurskoðun enda ómæld reynsla og þekking á málaflokknum og framkvæmd hans þar að finna. Þá er skipulagsvald sveitarfélaga lykilþáttur í sjálfsákvörðunarrétti þeirra og mikilvægt að sveitarfélögin séu þátttakendur í öllum breytingum er varða skipulagsmál.

Stærstur hluti frumvarpsins lýtur að breytingum á ákvæðum um gerð svæðisskipulags sveitarfélaganna á höfuðborgarsvæðinu. Það er afstaða Reykjavíkurborgar að rétt sé að ákvarðanir um breytingar á þeim ákvæðum verði hluti af heildarendurskoðun laganna en séu ekki keyrðar í gegn núna í flýti. Sérstaklega vegna þess að ekkert liggur fyrir um að brýnt sé að gera slíka breytingu. Í því samhengi er rétt að nefna að ekkert kemur fram um slíka nauðsyn í 2. kafla greinargerðar með frumvarpinu um tilefni og nauðsyn lagasetningar og að mati Reykjavíkurborgar hefur samvinna í svæðisskipulagsnefnd höfuðborgarsvæðisins almennt verið með miklum ágætum. Vísað er til umsagnar borgarinnar um áform um lagasetningu þar sem segir:

„Þótt skiljanlegt sé að leitast sé við að auka skilvirkni í málsmeðferð er mikilvægt að hafa í huga að svæðisskipulag byggir í grunninn á samstarfi og sameiginlegri stefnumótun sveitarfélaga um málefni sem varða sameiginlega hagsmuni þeirra. Umrædd tillaga um að breyta fyrirkomulagi ákvarðanatöku þannig að ekki þurfi að skapa fulla samstöðu allra sveitarfélaga um einstakar breytingar á svæðisskipulagi getur farið gegn þeim grunnhugmyndum sem svæðisskipulag byggðist upphaflega á samkvæmt skipulagslögum. Svæðisskipulag þarf ávallt að byggjast á jákvæðu samtali og samvinnu þeirra sveitarfélaga sem að því standa. Sú hætta er fyrir hendi að ákvarðanir sem teknar eru án víðtækrar samstöðu geti með tímanum riðlað þeim samstarfsgrunni sem svæðisskipulagið byggir á og dregið úr vilja sveitarfélaga til að sameinast um metnaðarfulla framtíðarsýn fyrir svæðið. Að mati Reykjavíkurborgar er því skynsamlegt að gefa sveitarfélögunum á höfuðborgarsvæðinu tækifæri til að ræða hvernig best verði staðið að breytingum á svæðisskipulaginu, m.a. vaxtarmörkunum og bíða með frekari mótun umræddrar lagabreytingar þar til því samtali er lokið. Að mati Reykjavíkurborgar er einnig mikilvægt að ræða breytingar sem þessar í stærra samhengi og hvaða umgjörð

vilji er til að hafa um gerð svæðisskipulags til framtíðar, eðli þess og inntak, ekki síst á svæði þar sem það er lögbundið eins og er á höfuðborgarsvæðinu. Þá telur Reykjavíkurborg mikilvægt að huga að auknu samstarfi sveitarfélaga í stærra samhengi, ekki síst á suðvesturhorninu og hvort ávarpa þyrfti betur slíkt í skipulagslögum.“

Hvað varðar þær breytingar sem lagðar eru til á tímafrestum í frumvarpinu gerir Reykjavíkurborg ekki athugasemdir við þær breytingar. Borgin leggur þó áherslu á að mikilvægt er að skerpa á skilgreiningum helstu hugtaka í skipulagslögum, svo sem hvað teljist vera grenndaráhrif og hvenær þau séu svo lítil að sleppa megi grenndarkynningu og klára mál með einfaldari málsmeðferð. Eins og segir í umsögn um áformin:

„Hvað varðar styttingu fresta við grenndarkynningu telur Reykjavíkurborg eðlilegt að skoða hvort skýra mætti betur í skipulagslögum eða skipulagsreglugerð í hvaða tilvikum grenndarkynning væri ekki nauðsynleg. Með skýrari viðmiðum um hvaða breytingar teldust ekki hafa áhrif á lögvarða grenndarhagsmuni mætti draga úr óþarfa málsmeðferð og stytta afgreiðslutíma án þess að ganga á rétt íbúa og annarra hagsmunaaðila til þátttöku.“

Að öðru leyti tekur Reykjavíkurborg undir það sem fram kemur í umsögn Samtaka sveitarfélaga á höfuðborgarsvæðinu um frumvarpið. Einnig vill borgin ítreka það sem segir hér að framan að mikilvægt er að sveitarfélögin fái tækifæri til að taka þátt í mótun og breytingu skipulagslöggjafarinnar með virkum hætti. Reykjavíkurborg er tilbúin til að taka þátt í þeirri vinnu.

Virðingarfyllst,
Glóey Helgudóttir Finnsdóttir
skrifstofustjóri skrifstofu stjórnsýslu og gæða
Umhverfis- og skipulagssvið

Reykjavík